

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Dobrossy és Alexa Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Dobrossy István ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Molnár István ügyvéd által képviselt alperes ellen kölcsön visszafizetése iránt a Békés Megyei Bíróságnál 9.P.20.137/2009. szám alatt indított és másodfokon a Szegedi Ítéltábla Pf.III.20.588/2010/3. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán a 2011. október 25-i tárgyaláson meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és a Békés Megyei Bíróság 9.P.20.137/2009/21. számú ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 (egymillió) forint fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.
Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 900.000 (kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket.

I n d o k o l á s :

A felperes több alkalommal óvadékot biztosított az alperes részére különböző hitelintézetektől felvett hitelek biztosítékaul. A hitelfelvételekre úgy került sor, hogy a felperes az adott hitelintézettel kötött egy betéti és egy óvadéki szerződést, az alperes pedig egy kölcsönszerződést. Az óvadéki szerződésben a felperes vállalta, hogy ha az alperes nem teljesít, vagy nem szerződésszerűen teljesít, akkor a bank az elhelyezett óvadékból a követelését kielégítheti.

2003. október 14. napján az alperes a CIB Bank Rt-vel kötött kölcsönszerződést, amely alapján 7.100.000 forint összegű hitelt vett fel. A visszafizetés határideje 2004. május 10. napja volt. A felperes az ismertetett konstrukcióban óvadéki szerződést kötött a hitelintézettel. Az alperes a szerződésben foglalt kötelezettségeit nem teljesítette, a kielégítés azonban nem az óvadékból történt meg, hanem oly módon, hogy a felperes a saját számlájáról több részletben összesen 7.507.042 forintot utalt át a hitelintézet

részére. Az utolsó átutalás 2004. május 10-én történt meg. Ezt követően a bank az alperes számláját még 41.739 forint kamattal megterhelte, majd közölte az alperessel, hogy a kölcsöntartozás kiegyenlítésre került.

Az alperes 2003. december 15. napján 5.500.000 forint összegű kölcsönszerződést kötött a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettel, majd ezt követően ugyanezzel a takarékszövetkezettel 2003. december 23-án 4.000.000 forint összegű kölcsönszerződés jött létre. A felperes mindkét esetben óvadékot szolgáltatott a takarékszövetkezet részére, amely az alperes nem fizetése miatt 2004. június 24-én mindkét kölcsönt azonnali hatállyal felmondta és a felperes által elhelyezett óvadékból a követelését kielégítette. Az 5.500.000 forint összegű kölcsön vonatkozásában a felperes összesen 5.891.917 forintot fizetett ki, míg a másik kölcsön esetében 4.247.601 forintot.

Az alperes és a HVB Bank között 2004. március 5-én jött létre kölcsönszerződés, amely alapján a bank az alperes részére 2.260.000 forint összegű hitelt biztosított. A hitelintézet 2004. április 27-én az alperes szerződésszegése miatt a hitelszerződést felmondta és a felperes fedezeti számlájáról tőke- és kamattartozás címén 2.315.097 forintot leemelt, ezzel a követelést kiegyenlítette.

Még a fentieket megelőzően a felperes és az alperes között 2002. november 18-án létrejött egy kölcsönszerződés, amely alapján a felperes 2.500.000 forint összegű kölcsönt nyújtott az alperes részére. A kölcsön lejáratának időpontja 2003. február 18. napja volt, a kölcsönt évi 20 % kamat terhelte. Az alperes csak 1.000.000 forintot fizetett vissza, így a felek 2003. október 17-én újabb megállapodást kötöttek, amelyben az alperes elismerte, hogy a 2.500.000 forint összegű kölcsönből még 1.500.000 forint tőkével tartozik, továbbá a kölcsönnek a 2003. február 18. napjáig járó évi 20 %-os kamatával is. A felek megállapodtak abban, hogy ezt a tartozást az alperes 2004. február 15. napjáig fizeti meg oly módon, hogy 1.500.000 forint tőketartozás után évi 24. % kamatot fizet 2004. február 15-ig, amikor is a teljes összeg esedékessé válik.

A felek között már ezt megelőzően is több pénzügyi természetű jogviszony állt fenn. A felperes és az alperes, valamint az alperes házastársa 2002. december 13-án az alperesek tulajdonában álló B., K. utca 4/1. szám alatti ingatlan vonatkozásában vételi jogot alapítottak a felperes javára. Az ingatlan vételárát 20.300.000 forintban határozták meg. A szerződés tartalmazta, hogy a felperes által már nyújtott kölcsönök, illetve az általa több esetben vállalt készfizető kezesség biztosítékeként ajánlotta fel az alperes és a házastársa az ingatlant, arra az esetre, ha az alperes a tartozásokat nem fizetné vissza. A vételi jog az

ingatlannyilvántartásba bejegyzésre került.

A vételi jog gyakorlására előírt végső határidő 2004. január 15-e volt, amelyet a felek később 2005. január 15. napjáig meghosszabbítottak. A felperes a vételi jogával élt de csak az alperes házastársa tulajdonát képező 1/2 rész vonatkozásában szerzett tulajdonjogot a perbeli ingatlanra.

A felperes leszállított keresetében a Ptk. 523. § (1) bekezdése, Ptk. 270. § (1) bekezdése és 259. § (1) - (2) bekezdése alapján kérte kötelezni az alperest a CIB Banktól felvett kölcsönnel összefüggésben 7.507.042 forint tőke és ezen összegnek 2004. május 10. napjától járó kamatai, míg a HVB Banktól felvett kölcsönrel összefüggésben 2.315.097 forint tőke ezen összeg után 2004. április 27. napjától járó késedelmi kamata, valamint a közöttük létrejövő kölcsönszerződésből eredően 1.489.518 forint tőke ezen összeg után 2002. november 18. napjától járó évi 20 %, míg 2003. október 18. napjától kezdődően évi 24 % késedelmi kamata és a perköltség megfizetésére. Előadta, hogy az opciós vételárban elszámolta a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettől felvett összegeket, 4.247.601 forintot, illetve 5.891.917 forintot, így ezek fedezték a 10.150.000 forintos opciós vételárat. Az opciós vételárat meghaladó 10.482 forintot pedig az 1.500.000 forint összegű követelésébe számította be az alperes teljesítéseként.

Az alperes ellenkérelmében részben a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a tartozások egy részét a hitelintézetek részére visszafizette, a HVB Banktól felvett 2.260.000 forintot a felperesnek a kölcsön felvételekor azonnal visszaadta. Az alperes emellett a Ptk. 296. §-a alapján beszámítási kifogást is előterjesztett a felperestől bérelt üzlethelyiségekben végzett beruházásai elszámolásaképpen, illetve utalt arra is, hogy a hitelek felvételét követően a hitelekkel kapcsolatos ügyintézés miatt a felperesnek jelentős összegeket adott át a kapott hitelből.

Az alperes beszámítási kifogásával kapcsolatban a felperes előadta, hogy az alperes bérleti jogviszonyban nem vele, hanem különböző cégekkel áll, így a követelését azokkal szemben kell érvényesítenie. A HVB Banktól felvett hitellel kapcsolatban a felperes előadta, hogy az alperes az összeget valóban visszaadta a részére, ezt azonban a felperes az alperes más, CIB Banknál fennálló kölcsöntartozása rendezésére fordította, illetve 70.000 forint összegű villanyszámla tartozást fizetett ki helyette az alperes által bérelt étterem vonatkozásában.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 7.507.042 forintot annak törvényes késedelmi kamatait, továbbá 2.315.097 forintot és annak törvényes késedelmi kamatait, valamint 1.489.518 forintot és ezen összegnek a

felek szerződése szerinti kamatát. A bíróság álláspontja szerint a felek között 2002. november 18-án kölcsönszerződés jött létre, a kölcsöntartozásból az alperes bizonyítottan 1.500.000 forintot fizetett meg. A fennmaradó összegre vonatkozóan 2003. október 17-én tartozáselismerő nyilatkozatot tett. Bár az alperes a védekezésében hivatkozott arra, hogy ezzel a kölcsönrel a felperesnek nem tartozik, mert azt már 2003. október 14. napján a felperes számlájára átutalta, a bíróság azonban az alperesi védekezést nem fogadta el, mivel az állított átutalási időpont napokkal megelőzte azt az időpontot, amikor az alperes írásban megerősítette az 1.500.000 forint összegű tartozás fennállását.

Az elsőfokú bíróság elfogadta a felperes azon álláspontját, hogy a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezetnél fennálló hitelekre a felperes által kifizetett összegeket a felperes a vételi jog gyakorlásakor az opciós vételárba beszámította. A felperes által megítélni kért további két banki tétel vonatkozásában azt állapította meg, hogy az alperes a CIB Bank közléséből megállapíthatóan a CIB Bank részére valóban utalt át 5.110.000 forintot, ez azonban nem a perbeli 7.100.000 forint összegű kölcsöntartozásra történt, hanem a 2003. december 15. napján megszűnt korábbi hitelét egyenlítette ki ezzel az összeggel. A HVB Banktól felvett hitel vonatkozásában az elsőfokú bíróság mérlegeléssel elfogadta azt a felperesi előadást, hogy a 2.260.000 forint ugyan átadásra került a felperes részére, azonban a felperes azt az alperes más tartozásainak megfizetésére fordította. Erre tekintettel a banktól felvett kölcsön fejében kifizetett 2.315.097 forint összeget a felperes javára elszámolta.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest a perrel felmerült perköltség megfizetésére is.

A másodfokú bíróságnak az volt a jogi álláspontja, hogy a felperes a leszállított keresetében már egyáltalában nem érvényesítette a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettől felvett pénzösszegeket, úgy nyilatkozott, hogy azokat az opciós vételárba elszámolta. A felperes leszállított keresete tehát a CIB Banktól, a HVB Banktól felvett kölcsönökhöz kapcsolódó kifizetés, illetve a magánkölcsönből származó még fennmaradó tőke megfizetésére irányuló követelés volt. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 215. §-ában foglaltakat, mert a felperes a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezet hitelével kapcsolatos követelések vonatkozásában igényt nem érvényesített. A bíróságnak tehát ebben a körben döntési jogosultsága nem volt, kizárólag a keresetmódosítást követően és a változatlanul érvényesített tételek vonatkozásában kellett döntenie. Ezekkel kapcsolatban, miután a felek között rendkívül bonyolult pénzügyi

kapcsolatrendszer alakult ki és ennek minden elemét a felek nem kívánták a bíróság tudomására hozni, a bíróságnak a felek személyes előadásaiból kellett kiindulnia. A 7. sorszámú jegyzőkönyvben a felperes úgy nyilatkozott, hogy az opciós vételárba az alperesnek nyújtott magánkölcson már elszámolta, illetve az akkor aktuális azon banki tartozásokat vette ott számba, amelyekért a felperes óvadékot vállalt. A felperes megerősítette e jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozata szerint, hogy a 20.300.000 forintos összegben elszámolásra került a magánkölcson mellett a CIB Bank akkor felvett 7.100.000 forint összegű kölcsöne is, valamint a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettől felvett 4.000.000, illetve 5.500.000 forint vonatkozásában kifizetett tétel is, kizárólag a HVB Banktól felvett 2.260.000 forint nem volt része az elszámolásnak. A felperes a perben a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettel kapcsolatos ügyletekkel összefüggésben igényt nem érvényesített, a saját nyilatkozata alapján megállapítható az, hogy a CIB Bank kölcsönét, illetve a magánkölcsonból még fennmaradó kölcsöntartozás összegét az opciós vételárban elszámolta, így ezen tételek már elszámolásra kerültek.

A másodfokú bíróság a HVB Banktól felvett 2.260.000 forint vonatkozásában azt állapította meg, hogy az összeg a felpereshez került az alperestől, ezt a felperes sem vitatta. Az elsőfokú bíróság kizárólag a felperes előadása alapján fogadta el azt, hogy ez a pénz az alperes más kölcsöntartozásának, illetve a villanyszámla tartozásának a rendezésére került elszámolásra. Miután az alperes a CIB Bank közlése szerint a korábbi kölcsönét maga rendezte, így ellentmondásos a felperes azon állítása, hogy ezt az összeget az alperes helyett a korábbi CIB Bank kölcsön rendezésére fordította. A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy ebben a körben a bizonyítási teher a felperesre hárult.

A kifejtettek alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperesnek nincs olyan követelése, amelyet a perben az alperessel szemben eredményesen érvényesített volna.

A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú ítélet helybenhagyását, valamint másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. Előadta, hogy a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (2) bekezdésében, 206. §-ában és 221. §-ában foglaltakat, mert figyelmen kívül hagyta, hogy felperesi követelést az alperes a per folyamán többször is elismerte, így a 2009. október 7-én benyújtott beadványában a jogalapot és az összecszerűséget is, kizárólag beszámítási kifogást kívánt érvényesíteni a Ptk. 296. §-a alapján, amelyre azért nem kerülhetett sor, mert az alperes nem a felperessel állt jogviszonyban.

A felperesi követelés leszállítása során az alperes nem vitatta a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezet által felvett kölcsönök beszámítását az opciós vételárba, kizárólag magát az opciós vételárat, illetve a magánkölcsönből fennmaradó 1.500.000 forintos követelés fennállását vitatta. A másodfokú bíróság alapvetően arra alapította azt a megállapítást, hogy a CIB Bank követelése került beszámításra az opciós vételárba, hogy a kölcsön felvételének időpontját vette figyelembe, ugyanakkor a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettől felvett kölcsönök is elszámolásra kerülhettek, hiszen az opciós szerződés megkötését követően az opció tényleges gyakorlása jóval később történt meg, amikor már a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettől felvett kölcsönökre is teljesített a felperes. A felperes a CIB Bank kölcsönt és a magánkölcsönt már csak azért sem számíthatta be az opciós vételárba, mert azok összege nem érte el az opciós vételár felének összegét, ezt az alperes sem fogadta volna el.

A felperes a felülvizsgálati kérelemben nem vitatta, hogy a HVB Banktól felvett kölcsönt az alperes visszaadta a részére, változatlanul állította azonban, hogy ezen összegek korábbi tartozások kiegyenlítésére szolgáltak. Ezt alátámasztotta az alperes perben tett nyilatkozata is a 2006. június 28-án megtartott tárgyaláson. A felperest tehát ebben a körben nem terhelte bizonyítási kötelezettség, illetve, ha igen erről a felperest tájékoztatni kellett volna.

Az alperes írásbeli ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem megalapozott.

A másodfokú bíróság megalapozatlanul jutott arra a következtetésre a felperes 7. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozata alapján, hogy a felperes a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettől felvett kölcsönökkel kapcsolatban igényt nem kívánt érvényesíteni. A felperes a 7. sorszámú jegyzőkönyvben utalt arra, hogy a pontos kereseti kérelmét a jogi képviselője fogja előterjeszteni. A felperes jogi képviselője 13. sorszám alatt pontosította a felperes előadását és azt a kereseti kérelmet tartották fenn, hogy a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezet részére visszafizetett összegek beszámítása történt meg az opciós vételárba.

A Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezet által nyújtott hitellel kapcsolatban a másodfokú bíróság azért sem látott alapot a beszámításra, mivel az opciós vételár kikötése jóval korábban történt, mint ezeknek a kölcsönöknek a felvétele. A periratokból azonban megállapítható, hogy az opciós jog gyakorlására nyitvaálló határidő 2004. január 1-én járt volna le, azt azonban a felek 2005.

január 1. napjáig meghosszabbították. A felperes tehát az opciós jogot akkor gyakorolta, amikor a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettől felvett kölcsönöket is visszafizette az alperes helyett. Az opciós jog gyakorlásának időpontjában az opciós vételárba tehát ezek az összegek már a Ptk. 296. §-a alapján beszámíthatóak voltak.

A másodfokú bíróság a felperes 7. sorszámú jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozata alapján jutott arra a következtetésre, hogy a CIB Banktól felvett kölcsönt és az úgynevezett magánkölcsönt elszámolták az opciós vételárban. Figyelmen kívül hagyta azonban a másodfokú bíróság, hogy a felperes úgy nyilatkozott, hogy 20.300.000 forint összegű vételárral számoltak és ebben a magánkölcsön és a CIB Banktól felvett kölcsön elszámolása is megtörtént volna. A felperes előadása szerint kizárólag a HVB Banktól felvett 2.260.000 forint nem került volna beszámításra. Az opciós jog tényleges gyakorlásával azonban a felperes csak az alperesi ingatlan 1/2 részét tudta megszerezni, így az opciós vételár valójában 10.150.000 forint volt, amelybe az összes alperesi tartozás nem volt betudható. Alapos a felperesnek a felülvizsgálati kérelemben történt hivatkozása arra, hogy az opciós vételárat a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettől felvett két kölcsön fedezte, ezek helyett a CIB kölcsön, illetve a magánkölcsönből még fennálló 1.500.000 forint beszámítása esetén az opciós vételár teljes kifizetésére nem került volna sor.

A kifejtettekből következően az opciós vételárba a felperes az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltaknak megfelelően a Létavértes és Vidéke Takarékszövetkezettől felvett két kölcsönt számította be, tehát fennálló tartozás a CIB Banktól felvett kölcsönre kifizetett 7.507.042 forint, valamint az opciós vételárból fennmaradó 10.482 forinttal csökkentett 1.500.000 forint összegű magánkölcsön követelés. Helytállóan utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy ezekkel kapcsolatban az alperes által kért bizonyítás nem vezetett eredményre. Az alperes hivatkozott arra, hogy a CIB Bank kölcsönt maga fizette vissza, ezzel szemben állt a CIB Bank által küldött okirat, amely az iratok között szerepel. Ebből egyértelműen kitűnik, hogy az alperes által teljesített összeg egy másik kölcsöne megfizetésére szolgált, a perbeli kölcsönt ténylegesen a felperes fizette meg részletekben a számlájáról. Az alperes alaptalanul hivatkozott arra is, hogy a magánkölcsönét már korábban visszafizette. A kölcsön fennállását elismerő okirat 2003. október 17-én keletkezett, ezt megelőző átutalásokra hivatkozott az alperes, ugyanakkor arra magyarázatot nem tudott adni, hogy a kölcsön korábbi átutalással történő megfizetése esetében miért tett tartozáselismerő nyilatkozatot.

Az alperes azt az előadását sem tudta a perben bizonyítani, hogy a felperes a kapott kölcsönökből különböző összegeket visszakért. Az

alperes személyesen azt adta elő, hogy a visszaadott összegek átadási időpontjára, illetve összegszerűségére vonatkozóan nyilatkozatot tenni nem tud. Az alperes tehát köteles a felperesnek megfizetni a CIB Bank-tól felvett kölcsönrel kapcsolatban a felperes által kifizetett összeget, valamint a Ptk. 523. § (1) bekezdése alapján a magánkölcsönből még fennálló 1.489.518 forintot. Megalapozott az elsőfokú bíróság döntése az ezekre vonatkozó kamatfizetési kötelezettség megállapítása tekintetében is.

Az alperes a HVB Banktól felvett hitellel kapcsolatban azt adta elő, hogy azt a felperes részére visszaadta. A felperes ezt nem vitatta, azonban állította, hogy ezt az összeget az alperes megbízásából az alperes javára használta fel. A másodfokú bíróság alappal utalt arra, hogy a pénz átvételének elismerésével a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy ezt az alperes javára használta fel. A másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes ezt nem tudta bizonyítani, kizárólag a saját előadása szól amellet, hogy a HVB Bank-ból származó kölcsönt az alperes megbízásából az alperes tartozásaira fordította.

A Legfelsőbb Bíróság ezzel szemben a 9.P.20.110/2006/22. számú jegyzőkönyvhöz F/12. alatt csatolt irat alapján arra következtetésre jutott, hogy a felperes a bizonyítási kötelezettségének eleget tett. Ebben a levélben az alperes a felperest Sanyi barátomnak szólítva azt kérte, hogy a HVB Bank részére a felperes által óvadékból kifizetett 2.315.097 forintot a felperes részére 2004. június 28-ig fizethesse vissza egy összegben. Az alperes a bankot, illetve a felperes által kifizetett összeget forintra pontosan megjelölte és elismerte, hogy az összeg visszaadásával a felperes részére a tartozását nem rendezte. Az alperes tehát tartozik a HVB Banktól felvett kölcsön kapcsán 2.315.097 forinttal és annak törvényes késedelmi kamataival is.

A jogerős ítélet a kifejtettek alapján a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem megfelelően értékelte és ezekből helytelen következtetésre jutott, tehát a másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdését megsértve okszerűtlen mérlegeléssel hozta meg ítéletét. A Legfelsőbb Bíróság ezért a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

A felperes teljes pernyertes lett az ügyben, így a Pp. 270. § (1) bekezdése és 239. § alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint az alperesnek kell viselnie a fellebbezési és a felülvizsgálati eljárási költségeket is. Ennek a felperes javára történő megállapítása során a bíróság figyelembevette a felperes által lerótt felülvizsgálati illetéket, az ügyvédi költséget pedig a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése alapján

állapította meg azzal, hogy a megállapított munkadíj az általános forgalmi adót is tartalmazza.

Az alperes fellebbezése folytán le nem rótt 900.000 forint fellebbezési illetéket az alperes pervesztességére tekintettel az illetékekről szóló 1990 évi CXIII. törvény 74. § (3) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján az alperes köteles az államnak külön felhívásra megfizetni.

Budapest, 2011. október 25.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet
s.k. előadó bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő